

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Göran Eriksson
063-146272

BESLUT
Datum

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-7381-99

Enligt sändlista

Beslut över naturreservatet Lungsjökogen

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn:	Lungsjökogen
Sitecode i nätverket	
Natura-2000:	SE0720196
Kommun:	Bräcke
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	Ca 15 km SSO Kälarne samhälle

Foto: Göran Eriksson

Församling:	
Vägkartan:	184 Bräcke
Ekonomisk karta:	18G 4d, 18G 3e, 18G 4e
Naturgeografisk region:	30 a Norrlands vågiga bergkulleterräng
Fastighet:	Del av Hällesjö-Mjösjö och 1:19 (Den avstyckade fastigheten Hällesjö-Mjösjö 1:34 ingår inte i reservatet)
Markägare:	Staten
Areal:	Totalt 252 ha varav 2 ha vatten
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Beslut	2
Syfte	2
Bakgrund (<i>beskrivning av naturreservatet</i>).....	3
Motivering (<i>motiv till skydd och prioriterade naturvärden</i>).....	4
Hotbild	4
Natura 2000	5
Skötsel och Förvaltning	5
Ärendets beredning	5
Inskränkningar och föreskrifter	5
Föreskrifternas ikraftträdande	7
Brand	7
Jakt	8
Yttrande från remissinstanser	8
Hur man överklagar	8

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara Lungsjöskogen som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatet har den avgränsning som framgår av heldragen linje på bifogad karta och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatets namn skall vara **Lungsjöskogen**

Syfte

Det huvudsakliga syftet är att all skogsmark och annan natur lämnas att utvecklas fritt med undantag för områden med skötsel- eller restaureringsbehov enligt skötselplan i avsikt att säkerställa gynnsamt tillstånd för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en

utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtyperna **Västlig taiga (9010)** och **Örtrik näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ (9050)** t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

Syftet förutom att bevara är även att i specifikt brandpräglade delområden initiera skötselåtgärder för att bibehålla den brandpräglade miljön och på sikt förbättra kvaliteten för arter knutna till tall. Åtgärderna är en viktig garant för att skapa detta substrat som annars riskerar att gå förlorade genom fri utveckling.

Syftet skall nås genom att:

- Initiera naturvårdsbränningar i brandpräglade bestånd.

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet ”Levande skogar” om att brändernas påverkan på skogarna bibehålls” Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

Bakgrund

Beskrivning av naturreservatet

Området utgörs av 206 ha skogsmark, 37 ha myr och 6 ha övrig mark. Trädslagsfördelningen är 37 % tall, 53 % gran och 10% löv. Medelboniteten är 4,3 m³sk /ha och år. Ståndortsindex för tallen ligger huvudsakligen mellan T19 och T22 med tyngdpunkten inom de två övre klasserna. Granbestånden återfinns i huvudsak mellan G19 och G22 med tyngdpunkten på G20. Beståndens virkesvolym varierar från de allra lägsta med 145m³/ha och de högsta med cirka 380 m³sk/ha och åldern ligger i intervallet 100 - 145 år.

Västra delen utgörs av själva Lilltjärnberget som hyser övervägande lövrik granskog med stort inslag av tall, asp, björk och sälg. Naturskogsprägeln är stark med lågor av tall, gran asp björk och sälg i alla nedbrytningsstadier. De gamla tallågorna bär åtminstone i torrare delar tydliga brandspår. Norr och öster om Svarttjärnen står ren granskog som genom en gammal fickning innehåller väldigt mängder murkna asplågor. Detta område är skogligt sett mindre omväxlande men mycket gynnsamt för vedsvampar knutna till asp.

Öster om Lilltjärnberget är skogen mager och talldominerad med överlag stor kulturpåverkan. Kunskaperna om området naturvärden är ännu inte på långa vägar kompletta. Den nedan nämnda inventeringen redovisar dock att området är exceptionellt bra lokal för vedsvampar med en lång rad rariteter däribland en ny art för Sverige.

Området ingår i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden - Natura 2000. Reservatet är identiskt med Natura 2000-området. Enligt habitatdirektivet (Natura 2000) utgörs naturtypen av västlig taiga.

Motivering

Motiv till skydd och prioriterade bevarandevärden

Tillståndet för de skogslevande arterna försämras successivt i och med en allt mer omfattande fragmentering och biotopförlust av skogslandskapet. Utarmningen medför uppsplittrade populationer och stor risk för nationellt utdöende av arter. Lungsjöskogen är ingen urskog men vissa partier i områdets västra delar är relativt opåverkad och ett formellt skydd genom reservatsbildning bidrar till ett bibehållande av en del av regionens biologiska mångfald.

Dagens naturvärden är främst knutet till områdets granskogspartier med höga beståndsåldrar och inslaget av gamla grova lövträd. Förekomsten av liggande asp är bitvis påtaglig i dessa delar. Framför allt syftas på områdena norr och öster om Svartjärnen. Området kring Lilltjärnberget har stark naturskogsprägel med lågor av tall, gran, asp, björk och sälg i alla nedbrytningsstadier. En del av de gamla tallågorna visar tydliga spår efter tidigare bränder.

Sammanlagt förekommer idag 30 rödlistade arter i området och av dessa är två starkt hotade, fyra inom kategorin sårbara och resterande enligt kategorin missgynnade. Merparten av dessa är funna kring området norr och öster om Svartjärnen. Området har även ett stort zoologiskt värde genom den äldre skogens speciella livsmiljö för främst fågelfauna och vedlevande insekter.

Särskilda biotoper som ingår i reservatet är den prioriterade naturtypen ***Västlig taiga*** och ***Örtrik, näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ*** enligt EU:s habitatdirektiv och området är ett bidrag till det europeiska nätverket "Natura 2000". Området är förtecknat enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Länsstyrelsen har därmed ett ansvar enligt detta direktiv att säkerställa att gynnsamt tillstånd bibehålls eller återställs för utpekade livsmiljöer och arter i enlighet med bestämmelserna i 16-20 §§ Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken (1998:1252). Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen och Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets naturkvaliteter endast kan bevaras genom att det undantas från skogsbruk och andra arbetsföretag som kan påverka mark, flora och fauna. Dock måste naturvärdena i områdets brandpräglade delar bibehållas och förstärkas genom återkommande naturvårdsbränningar.

Hotbild

Uppenbarligen har delar av området med relativt jämna mellanrum utsatts för naturliga bränder. Frånvaron och förhindrandet av naturliga bränder är ett hot mot många brandberoende arter och framtida bevarandestatus i reservatets brandpräglade delområden. Granens fortsatta invandring med efterföljande vegetationsförändringar utgör ytterligare ett hot mot ett bibehållande av de talldominerade delarna av den västliga taigan genom svårigheten för tall att föryngras sig. Frånvaron av brand och granens konkurrenskraft är inte bara ett hot mot utvecklingen av flerskiktade tallskogar utan förhindrar även etableringen av nya lövsuccessioner. Ytterligare ett hot mot tall- och lövföryngringar är det kraftiga betet från älg. Om inga radikala förändringar sker kan man räkna med en

ytterligare framtida försämring för den biologiska mångfalden kopplade till dessa skogstyper.

Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området.

- ◆ Västlig taiga (9010, prioriterad naturtyp) 185 ha
- ◆ Örtrik, näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ (9050) 15 ha

Ingående arter enligt EU: s artdirektiv/annex 1: A 104 *Bonasia bonasia* Järpe, A 108 *Tetrao urogallus* Tjäder, A 241 *Picoides tridactylus* Tretåig hackspett, A 236 *Dryocopus martius* Spillkråka.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 3).

Ärendets beredning

Lungsjöskogens naturvärden uppmärksammades i samband med SCA:s naturvärdesinventeringen som gjordes av Magnus Johansson 1996. Då avgränsades två olika delbestånd med höga naturvärden. År 1997 gjordes ett gemensamt besök av naturvårdshandläggare från Länsstyrelsen och SCA. Av de två tidigare förslagen blev endast ett av områdena införlivat i nuvarande reservatsareal. Länsstyrelsen har under hand informerat kommunen. Hela reservatsområdet ägs idag av staten genom Naturvårdsfonden. Området har av Länsstyrelsen föreslagits att ingå i nätverket Natura 2000 (EU:s nätverk av skyddsvärda områden)

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 § § miljöbalken att följande skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra helt ny byggnad.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats
3. Anlägga radiomast, luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
7. Fälla växande eller döda träd, ta bort eller upparbeta vindfällan/död ved eller utföra annan skogsvårdande åtgärd.
8. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter
9. Framföra motordrivet fordon i terräng.

10. Upplåta området för militär verksamhet eller idrottstävling
11. Placera ut saltstenar i anslutning till källor

Ovan angivna inskränkningar under A skall inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att utföra den skötsel som skall genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

1. Sprida ut kalk på land eller vatten
2. Uppföra nya älgstorn
3. Anlägga skoterled

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Anläggande av parkeringsplats, vandringsleder, eldplatser och vindskydd samt uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan
3. Undersökningar av markslag, växt- och djursamhällen samt specifikt utpekade arter enligt redovisning under rubriken uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd enligt till beslutet hörande skötselplan
4. Skogliga åtgärder som röjning, gallring, plantering, naturvårdsbränning enligt skötselplan för att bibehålla eller utveckla områdets naturvärden

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Elda, förutom på särskilt angivna platser
2. Fälla levande eller stående döda träd samt upparbeta liggande död ved i syfte att elda
3. Fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
4. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
5. Göra åverkan på mark, block eller växtlighet
6. Plocka och samla in naturprodukter (vedsvampar, lavar och mossor) med undantag för bär och matsvamp
7. Insamla evertebrater, t.ex. skalbaggar och landmollusker
8. Framföra motordrivet fordon i terräng inom hela området.
9. Snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar

10. Anlägga skoterled

Punkt C3 utgör inget hinder för utövande av jakt. Punkt C8 utgör inte hinder för terrängtransport av fälld älg förutsatt att spårbildning ej sker. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att lämpligt körstråk för uttransport väljs.

I samband med naturvetenskapliga undersökningar och uppföljning av bevarandestatusen enligt EU:s art- och habitatdirektiv kan Länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i närings syfte organiserat utnyttja området.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter det att de utkommit från trycket i länets författningssamling.

Brand

Lungsjöskogen uppvisar brandspår efter ett flertal tidigare bränder. Det mest påtagligt brandpräglade området utgörs av reservatets östra delar. För att bevara den brandpräglade karaktären är det viktigt att området återigen får utsättas för brand så att viktiga tallstrukturer kontinuerligt bibehålls för brandgynnade arter. Detta under förutsättning att åtgärden kan ske utan att andra starka naturvårds- eller friluftslivsintressen inte äventyras. Angående riktlinjer, planering och uppföljning av brand se vidare i bifogad skötselplan.

Förberedelser för en första naturvårdsbränning i reservatet har redan påbörjats genom en avverkningsplanering av berörda områden. Naturvårdsbränningen är planerad att utföras innan år 2010.

För att åtgärda släckningsinsatser om en spontan brand skulle uppstå skall en släcknings- och bränningsplan ha upprättats av förvaltaren i ett tidigt skede i samråd med den lokala räddningstjänsten. Förvaltaren ansvarar dock för att en sådan bränningsplan utarbetas med lämplig kartsnitt och med brandekologiskt väl underbyggda rekommendationer angående begränsningslinjer, släckningsmetoder, kritiska geografiska lägen med mera. Här anges noga var en spontan brand kan få brinna och där släckningsmetoderna bör vara så skonsamma som möjligt under förutsättning att fara för annans egendom ej äventyras.

Vid spontan uppkommen brand i reservatet bör dock kommunens räddningschef så snabbt som möjligt kontakta ansvariga på länsstyrelsens naturvårdsfunktion för samråd i släckningsarbetet.

Jakt

Jakträttsinnehavaren har att följa gällande lagar och bestämmelser rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter. För att upplysa allmänheten om pågående jakt skall anslag om detta sättas upp på reservatets informationstavla.

Yttrande från remissinstanser

Länsstyrelsen eftersträvar så stor delaktighet och förankring som möjligt inför reservatsbildning. Bräcke kommun, Skogsvårdsstyrelsen samt markägare är bland de remissinstanser som svarat på utsänt *förslag till beslut* och inte haft något att erinra.

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (bilaga 5).

I handläggningen av detta ärende har jurist Jon Paulsson och byrådirektör Håkan Attergaard deltagit.

Maggi Mikaelsson
Landshövding

Göran Eriksson
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Skötselplankarta
5. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Sändlista

Statens Naturvårdsverk, 106 48 Stockholm (3 ex)
Bräcke kommun, Box 190, 840 60 Bräcke
Lantmäterimyndigheten Jämtlands län, Östersundskontoret
Skogsvårdsstyrelsen, Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå
Skogsvårdsstyrelsen, Hantverksgatan 18, Box 114, 840 61 Bräcke
Boverket, Box 534, 371 23 Kalskrona
Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand
Jämtland-Härjedalens naturvårdsförbund, Box 595, 831 27 Östersund
Östersundsposten, Box 124, 83 122 Östersund
Länstidningen, 831 89 Östersund
Länskungörelserna
Plan
Naturvård (5 ex.)